

KA 189978
1

Panorama B.V.D.-III.

Ten vervolge van mijn schrijven van 31 Maart 1953 No. 170905, heb ik de eer Uwer Excellentie hiernevens een overzicht aan te bieden van de werkverrichtingen van deze Dienst, betrekking hebbende op de periode van 15 Maart 1953 - 15 Juni 1953.

Het Hoofd van de Dienst,

Mr H.W. Felderhof

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Binnenlandse Zaken,
te
's-GRAVENHAGE.

7-7-53.

K.A.

Communistische Partij Nederland (C.P.N.)

In de afgelopen maanden had de campagne van de C.P.N. voor een zo goed mogelijk stembusresultaat bij de gemeenteraadsverkiezingen de meeste aandacht van de Dienst.

Het geringe succes dat deze verkiezingen de communisten opleverde leidde tot een beraad van een honderdtal prominente figuren uit Partij en E.V.C. in een kadervergadering te Amsterdam op 6 en 7 Juni jl.

Als resultaat van de gevoerde discussies werd een resolutie van het dagelijks bestuur van de C.P.N. gepubliceerd, waaraan een aparte beschouwing is gewijd.

Het heeft de bijzondere aandacht getrokken, dat in die resolutie als voornaamste oorzaak van het bij de gemeenteraadsverkiezingen geleden echee wordt aangenomen het onvoldoende contact hebben met de massa, veroorzaakt door verwaarlozing van het werk in de vakbeweging. De Partij is voornemens dit werk thans zelf ter hand te nemen.

Deze koerswijziging brengt mede, dat deze Dienst thans nog meer dan reeds het geval was attent zal moeten zijn op infiltratiepogingen van de communisten in de Uniebonden, speciaal het N.V.V.

De spanningen in de C.P.N. hebben geleid tot een beperkt aantal roeyementen en bedankjes, waarvan de ondergrond nauwlettend werd bestudeerd. Aandacht werd geschonken aan de manifestaties van de C.P.N. op de 1e en de 5e Mei.

De 1 Mei-viering verliep rustig. De hierbij gebruikte leuzen ademen een gematigde geest. De 5 Mei-viering te Amsterdam bood een geheel ander aspect. De voorbereidingen door het communistische 5 Mei-comité werden gadeslagen en de ontwikkelingen op de voet gevolgd waardoor aanwijzingen werden verkregen omtrent mogelijke ordeverstoringen. Deze hebben inderdaad in de hoofdstad plaats gehad. Zoals was voorzien speelde daarbij het verzet tegen de E.D.G. de hoofdrol. Als typerend kon worden geconstateerd, dat de C.P.N.-leiders zich eerst veertien dagen later distancieerden van het gepleegde verzet tegen de politie.

Een aanvang werd gemaakt met een landelijk onderzoek ter beantwoording van de vraag in hoeverre aan het Lager Onderwijs verbonden leerkrachten lid zijn van de C.P.N. of de mantelorganisaties. Aangezien dit onderwijs in hoofdzaak gemeentelijk is georganiseerd, is ter verkrijging van aanvullende gegevens een groot aantal gemeentelijke

inlichtingendiensten voor bedoeld onderzoek ingeschakeld. Ook is een aanvullend onderzoek aangevangen naar het huidige ledenaantal der C.P.N.

Communistische Vakbeweging.

EVC-organisatie. De observatie van de EVC werd ook in deze verslagperiode beheerst door de vraag hoe de EVC zou trachten haar organisatorische en vakbondspolitieke problemen op te lossen. De talrijke detail-gegevens, deels geput uit de verslagen van besloten vergaderingen, hebben op dit punt tezamen een beeld geleverd, waarvan kenmerkend is, dat de EVC in beide opzichten haar moeilijkheden geenszins te boven is. Als moeilijkheden zijn waargenomen, dat onder het kader verwarring heerst aangaande het juiste optreden. Het ledental gaat verder achteruit. Het massa-politieke werk heeft geen noemenswaardig succes. Maatregelen ter verbetering worden niet of slecht uitgevoerd.

OVB. Het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties vroeg enige aandacht in verband met zijn derde congres, dat op 28 en 29 Maart in Rotterdam werd gehouden. Voornaamste waarnemingen: invloed enigszins versterkt, enige nieuwe afdelingen in den lande, nieuw landelijk bestuur met slechts een enkele wijziging.

Sector Transport. Bij de analyse van een groot aantal stukken betreffende het fusie-congres van Maart 1953 te Wenen, waar alle transportarbeiders werden verenigd in de IBA (Internationale Beroeps Afdeling) van het WVV voor Haven en Transportarbeiders en Vissers werd voornamelijk gezocht naar mogelijke gevolgen voor de Nederlandse situatie. Een fusie van de Algemene Bedrijfsbond Transport en de Algemene Ned. Bond van Zeevarenden mag worden verwacht; de Alg. Bond van Spoor- Tram- en Nevenbedrijvenpersoneel heeft zijn naam gewijzigd in Algemene Bond van Vervoerspersoneel.

De observatie van de Algemene Ned. Bond van Zeevarenden gold in hoofdzaak: de actie tegen de nieuwe Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de koopvaardij, de jaarlijkse onrust op de vissersvloot (waaruit echter meer onmacht dan kracht bleek) en de vraag in hoeverre de groeiende oppositie in OBT-NVV-gelederen mede veroorzaakt werd door ANBZ-activiteit.

De belangstelling is groeiende voor een in Mei naar buiten opgetreden Onafhankelijke Bedrijfs-groep van Spoorwegpersoneel, welke voorlopig alleen in het Oosten en Noorden een honderdtal leden telt. De ontvangen gegevens geven aanleiding te stellen, dat de EVC deze groepering niet zal tegenwerken, tenzij -wat niet onmogelijk lijkt- aansluiting bij het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties zou volgen.

Het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties was in deze periode actief in kringen van zeevarenden, niet zonder enig succes, vooral onder vissers.

Sector Metaalindustrie. De aandacht bleef gevestigd op reeds eerder gemelde plannen van de EVO om in het voorjaar van 1953 bepaalde grote metaalbedrijven door stakingen lam te leggen. De gebeurtenissen bij Wilton Fijenoord N.V. te Schiedam en de Ned. Dok en Scheepsbouw Mij. te Amsterdam in de maanden April/Mei 1953 als gevolg van de onbevredigend genoemde winstaandeelregeling bij deze bedrijven, werden geobserveerd in samenwerking met de plaatselijke inlichtingendiensten.

Op 28 April 1953 werd een dreigende staking bij Wilton Fijenoord voorkomen. De spanningen bleven evenwel aanhouden. Zij culmineerden in de op 19 Mei 1953 bij Wilton Fijenoord uitgebroken één-dags-staking van ongeveer 6400 personeelsleden en een demonstratie bij de Ned. Dok en Scheepsbouw Mij.

De grote havenstaking te Bremen, waarbij 15.000 personeelsleden werden betrokken, maakte het noodzakelijk toe te zien op tekenen van eventuele solidariteitsacties in Nederland. In Schiedam weigerden enige arbeiders van het classificieerd-bedrijf Junius besmet werk te verrichten op het schip "Calanda", dat te Bremen niet kon worden gerepareerd.

Overigens was de observatie gericht op talrijke fabriekeraad- en bedrijfskern-verkiezingen, de daarbij gevolgde tactiek met zgn. eenheidslijsten, de vergaderactiviteit en het vaststellen van de identiteit van bestuurders en leden.

Sector Overheid, DUW, Werkloosheid. Over het 3e Congres van de Bond van Ned. Overheidspersoneel van 25-27 April in Amsterdam werden talrijke gegevens ontvangen, aan de hand waarvan o.m. een rapport werd samengesteld, dat aan een aantal ministers werd toegezonden.

Bij het Gemeentelijk Vervoersbedrijf te Amsterdam werd in Maart een bijzondere communistische activiteit vastgesteld, die voortdurende observatie vraagt.

Van de activiteit van het Wereld Vak Verbond werd in deze verslagperiode vooral de aandacht getrokken door de in Wenen gehouden internationale Conferentie voor Sociale Zekerheid. Er waren drie Nederlandse deelnemers.

Sector Textiel, Voeding, Mijnen. Talrijk waren de gegevens over mutaties in hoofdbestuur, bonderaad en lagere besturen van de Algemene Bond van Arbeiders werkzaam in de Textiel en Kledingindustrie (EVC). De activiteit van deze bedrijfsbond richtte zich vooral in Twente op verschillende conflicten, maar de gegevens daarover leerden, dat de invloed taande is.

De Chevofa legde een vrij grote activiteit aan de dag in verband met een nieuwe CAO in de strocarton- en baksteenindustrie, vooral in Oost-Groningen.

Overige Mantelorganisaties van de C.P.N.

Nederlandse Vrouwen Beweging. Aandacht werd besteed aan de bedrijvigheid der N.V.B. in verband met de oproep van de Fédération Démocratique Internationale des Femmes (F.D.I.F.) dd. 20.12.1952 tot het bijeenroepen van het 3e Wereldvrouwencongres (Kopenhagen, 5 - 12 Juni 1953).

Nederland-USSR. Deze vereniging wordt in de bijzondere aandacht betrokken om straks te kunnen constateren of de uitgeschreven nieuwe ledenwerfcampagne succes heeft geboekt.

Comité Rosenberg. Een voornemen van het Comité om een protestschrijven, vergezeld van een groot aantal handtekeningen, aan de Minister-President aan te bieden, kon tijdig worden signaleerd en aan de Minister-President worden medegedeeld. Op 15 Juni werd te Amsterdam een protestvergadering gehouden, bijgewoond door + 1100 personen.

Jeugdorganisaties. De pogingen tot aanpassing van de activiteit van het A.N.J.V. aan de eisen van de actuele "brede" tactiek der communisten worden nauwkeurig gevolgd. Een uitgebreid onderzoek naar de A.N.J.V.-inspanningen voor het betrekken van militairen in de communistische beïnvloeding door agitatie binnen de kazernes, bracht aan het licht, dat -althans voorlopig- te dien aanzien geen redenen tot ongerustheid behoeven te bestaan.

A.N.J.V.-activiteiten ten opzichte van het E.D.G.-verdrag zijn, hoewel verwachtbaar, nog niet signaleerd.

Succesvol onderzoek werd gedaan naar de in Nederland getroffen voorbereidingen voor het 4e Wereldjeugdfestival (Boekarest 2 - 16 Augustus 1953). Het ligt in de bedoeling circa 1000 personen uit Nederland daaraan te doen deelnemen. Het nationale voorbereidingscomité pretendeert reeds + 300 inschrijvingen te hebben ontvangen.

Voor het 3e W.F.D.Y.-congres, dat in Juli aan het Wereldjeugdfestival zal voorafgaan, zijn nog geen dergelijke resultaten van de voorbereidingen tot deelneming hier te lande geconstateerd.

Oud-Verzetstrijders. Onderzoek wordt gedaan naar de huidige activiteit van enkele leidende personen der communistische oud-verzetsorganisaties in Nederland.

De activiteit van de vereniging "Verenigd Verzet 1940-1945" na de F.I.R.-bijeenkomst te Longwy (1.2.1953) resulteerde in de oprichting van het comité "Eenheid in het Verzet", dat zich ten doel stelt oud-verzetsleden te bundelen, alsmede in brede kring actie te voeren tegen het tot stand komen van de E.D.G.

Vredesbeweging. Met de waarneming van de wisselvalligheid van de activiteit der vredesbeweging in Nederland werd de indruk verkregen dat het herhaaldelijk uitstel van de zitting der Wereldvredeeraad (die resp. in Maart, April, Mei zou plaats vinden en eindelijk doorgang vond op 15.6.1953) debet was aan het uitblijven van een krachtige actie. Waarschijnlijk zal de Nederlandse Vredeeraad na de bijeenkomst te Boedapest wel weer op gang komen.

Watersnood. In diverse adopterende gemeenten hebben de communistische volkshulpcomités geld en/of goederen aangeboden aan de gemeentebesturen ten behoeve van het rampgebied. Enige vooraanstaande communisten maakten een reis naar de Westelijke provincies. Twee groepen kinderen uit getroffen gezinnen maakten resp. in April en Mei een vacantiereis naar Frankrijk op uitnodiging en op kosten van de C.G.T.

Onderzoek leerde, dat de hulpverlening uit Oost-Europese landen, die rechtstreeks ten goede kwam aan het Nationale Rampenfonds o.g. het Rode Kruis, in C.P.N.-kringen grote teleurstelling wekte. Pogingen, ondernomen om daarin verandering te brengen, leden schipbreuk. Slechts een gering bedrag kwam in handen van de penningmeester der E.V.C.

Overig Links-extremisme.

Berichten werden ontvangen omtrent een

besloten bondsconferentie van de Communistenbond "Spartacus", waar slechts enkele tientallen personen aanwezig waren en waarop geen nieuwe gezichtspunten naar voren kwamen.

De hand werd voorts gelegd op een van het Executief Comité der Vierde Internationale uitgegeven -en hier te lande door de Revolutionair-Communistische Partij verspreidde- 1 Mei-oproep aan de arbeiders en arbeidsters.

Van de Socialistische Unie werd slechts een zeer beperkte activiteit waargenomen.

Neutralisme.

Uit omtrent de Vredesbeweging "De Derde Weg" ontvangen rapporten betreffende een eind Maart gehouden landelijke conferentie blijkt, dat de belangstelling voor deze beweging tanende is. Het aantal sympathiserenden is in één jaar tijds teruggelopen van 3000 tot 800, terwijl de oplaag van het orgaan der beweging een teruggang vertoont van 2300 tot 800.

Opmerkelijk in de activiteit van "De Derde Weg" is een door de leden der Centrale Werkgroep aan de leden der Staten Generaal verzonden adres, waarin stelling wordt genomen tegen het E.D.G.-verdrag.

RECHTS-EXTREMISME.

Stichting "Oud-Politieke Delinquenten en "Werkgemeenschap Europa in de Lage Landen".

Kennis werd genomen van een redactionele mededeling in het Aprilnummer van "De Dialoog", het orgaan van de "Werkgemeenschap Europa in de Lage Landen, waarin de mening wordt verkondigd dat de tijd rijp is voor de vorming van een politieke organisatie, om ook in de Nederlanden de doelstellingen van de "Europese Sociale Beweging" te verwezenlijken.

Geconstateerd werd voorts, dat in hetzelfde nummer van het genoemde orgaan artikelen zijn opgenomen van de hand van Mr J. Wolthuis en Paul van Tienen, waarin propaganda wordt gemaakt voor de nationaal-socialistische en fascistische wereldbeschouwing.

De aandacht had mede een rondschrijven van Paul van Tienen aan zijn medewerkers, waarin hij erop wijst, dat een handtekeningenactie is georganiseerd, waardoor men zijn instemming kan betuigen met de noodzaak de nationaal Europese gedachte ook in Nederland door een politieke beweging te realiseren

-8-

Kennis werd voorts genomen van een mededeling van Paul van Tienen aan de lezers van het blad "Wiking-Ruf", waarvan hij in Nederland vertegenwoordiger is, dat ook in Nederland een begin wordt gemaakt met de organisatorische voorbereiding van hulpgemeenschappen voor Nederlanders, die deel hebben uitgemaakt van de SS-divisie Wiking (zulks in navolging van de in Duitsland bestaande H.I.A.G. - Hilsgemeinschaft aus Gegenseitigkeit, een hulp- en steunorganisatie van de SS.)

Geconstateerd werd dat sedert Februari nog geen nieuw nummer van "De Noodhoorn", het mededelingenblad van de Stichting "Oud-Politieke Delinquenten", is verschenen, waaruit, mede in verband met omtrent de financiële positie der Stichting ontvangen berichten, kan worden geconcludeerd, dat deze niet rooskleurig kan worden genoemd.

VERDACHTE VREEMDELINGEN.

Tot dusverre is nog niet gebleken, dat de diplomatieke vertegenwoordiging van de Hongaarse Volksrepubliek hier te lande belangstelling koestert voor de onlangs opgerichte anti-communistische Nederlandse Hongaarse Vereniging. Een zodanige belangstelling zou verwachtbaar kunnen zijn omdat van de zijde van het Ozecho-Slowaakse Gesantschap getracht is om de Nederlandse Ozecho-Slowaakse Vereniging nieuw leven in te blazen en deze op de Volksrepubliek te oriënteren.

Gebleken is, dat de overgang van de bekende hervormde predikant Ds tot de Russisch Orthodoxe Kerk nog steeds geen bewilliging heeft verkregen van de hoogste kerkelijke instantie te Moskou. De verkrijging van bedoelde goedkeuring wordt verwacht.

De aandacht aan de communistische organisatie van Griekse zeelieden (O.E.N.O.) gewijd, heeft thans vrucht afgeworpen. In Rotterdam is nl. de hand gelegd op de vertegenwoordiger van deze organisatie aldaar, een Grieks zeeman, die sedert Februari 1951 illegaal op verschillende adressen verblijf heeft gehouden.

Van de zijde van de Poolse Legatie, alsook door leden van de C.P.N., is aan deze O.E.N.O.-functionaris zoveel mogelijk steun verleend. Dit is o.m. aan de dag getreden door de voortvarende wijze waarop door tussenkomst van een communistische Nederlandse advocaat voor de betrokken Griek passage naar

en asyl in Polen is verzorgd.

Geconstateerd is, dat het aantal leden van de Poolse Boerenpartij (P.S.L.) vooral in Limburg toeneemt. De P.S.L. heeft aansluiting gekregen met de centrale van Poolse Katholieke verenigingen in Limburg.

INDONESIERS, CHINEZEN EN DE WEST.

In de afgelopen maanden werden omtrent het te Amsterdam gevestigde Indonesische Persagentschap Antara berichten ontvangen, welke de communistische inslag van dit agentschap hebben geaccentueerd, o.m. door de keuze van zijn medewerkers.

Geconstateerd kon worden de bedoeling om in de plaats van de uitgewezen leider de bekende communistische student aan te trekken. Deze opzet is verhinderd, doordat het aan betrokkene verleende tijdelijke visum voor verblijf in Nederland niet is verlengd, zodat hij het land heeft moeten verlaten.

Deze maatregel van de Nederlandse overheid was voor de Perhimpunan Indonesia aanleiding om in een pamflet heftige kritiek te leveren.

Deze communistische studentenvereniging en de tweede Indonesische communistische studenten-groepering "Panitera Peladjar dan Pemuda Indonesia" blijken wel voortdurende observatie te behoeven omdat zij voortdurend van activiteit laten blijken.

Van de Indonesische Arbeidersbond hier te lande, de "Ikatan Buruh Indonesia" werd het houden van nachtelijke filmvoorstellingen geconstateerd.

Waargenomen werd, dat een delegatie van vertegenwoordigsters van verschillende Indonesische vrouwenverenigingen Nederland passeerden op doorreis naar Kopenhagen, ter bijwoning van het Wereld Vrouwen Vredescongres, georganiseerd door de communistische Fédération Démocratique International des Femmes" (5 - 10 Juni).

Paul de Groot verzuimde niet te doen blijken van de band tussen de Indonesische en Nederlandse communistische partij door het zenden van een felicitatie-schrijven aan het centraal comité der 'K.I. in Indonesië, ter gelegenheid van de 33e verjaardag dezer partij. Uit de inhoud o.a.:

"Het Nederlandse imperialisme, dat sinds eeuwen het zo rijk door de natuur gezegende eilandenrijk van Indonesië uitplunderde en één der begaafde volkeren der wereld, het Indonesische volk, in een toestand van slavernij en onbeschrijflijke ellende gedompeld hield".

Het verblijf te Brussel en Parijs van de uit Amerika overgekomen gaf aanleiding tot observatie van zijn activiteiten ten opzichte van de hier te lande verblijvende Ambonnesen en hun organisaties. Naar buiten werd gewag gemaakt van

de vestiging van vertegenwoordigingen van de R.M.S. in Engeland, Ierland, Spanje en Israël, alsmede de instelling van een Secretariaat-Generaal in Nederland.

Geconstateerd kon worden dat de zg. kerngroep van de hier te lande vertoevende Indo-Chinezen en meer neutrale Chinese studentenvereniging penetreerde. Wederom is komen vast te staan, dat de leiders van de "kerngroep" veel communistisch chinees propaganda-materiaal uit het buitenland toegezonden krijgen.

Met de steeds in beweging zijnde politieke ontwikkeling in Suriname blijft ook de anti-Nederlandse vereniging "Ons Suriname" voortdurende observatie vragen, ook in haar verhouding tot de loyale vereniging "Het Surinaams Verbond".

Westerling liet van zich horen door een aantal lezingen, die hij de laatste tijd weer veelvuldiger houdt. Mede door zijn toedoen vond een afsplitsing in het Veteranen Legioen Nederland plaats. De nieuwe groepering noemt zich "Nederlands Legioen en is, volgens eigen verklaring, "een staalharde kern van legiennairs".

uit de activiteiten
van het Veteranen
Legioen Nederland

is ontstond met medewerking van de ook bekende een nieuwe vereniging van Nederlanders uit Indonesië, "Pro Patria". Hij wordt redacteur van het door deze vereniging uit te geven orgaan "Let op Uw Zaak". Indien de plannen om aan deze vereniging een inlichtingendienst te verbinden tot uitvoering mochten komen zal de observatie daarop gericht worden.

VERDACHTE NEDERLANDERS

Een uitgebreid onderzoek is gaande naar de activiteiten van de z.g. "arcors", de arbeiders-correspondenten van "De Waarheid" in de bedrijven, om aanvullende wetenschap te vergaren ontrant de vraag in hoeverre deze arcors naast hun gewone journalistieke taak ook medewerking verlenen aan het verzamelen van gegevens welke -in handen gesteld van een buitenlands orgaan- Nederlandse veiligheidsbelangen zouden kunnen schaden.

Een onderzoek is aangevangen naar enige personen die deel uitmaakten van groeperingen, die tijdens de bezettingsjaren actief waren in het communistische verzet om na te gaan of deze personen thans nog of weer in communistisch verband actief zijn.

De eerder in algemene zin gerapporteerde aandacht welke door deze Dienst gewijd wordt aan Nederlanders die vanuit Oost-Duitsland in Nederland arriveren, heeft wederom geleid tot het constateren

van een geval van een Russische aandrang om Nederlandse gegevens te verzamelen. De desbetreffende Nederlander die daartoe volgens zijn zeggen het verzoek werd gedaan door een Russische beambte van de veiligheids- en inlichtingendienst, heeft zich daarvoor echter niet willen lenen en zal in verband hiermede niet naar Oost-Duitsland terugkeren.

Nagegaan wordt nog in hoeverre de stagnatie welke bij Becker's Sons Weegwerktuigenfabriek te Brummen heeft plaats gevonden als gevolg van de vermenging van een suur in de smeerolie, aan politieke sabotage te wijten is.

Mr J. , die een rol vervulde in de bekende Tsjechische spionage-affaire, is onlangs wegens expiratie van zijn straf weer op vrije voeten gesteld.

ECONOMIE EN FINANCIËN.

Gijfermateriaal werd vergaard, waaruit blijkt, dat de doorvoer via de haven van Rotterdam van goederen, welke van strategische waarde kunnen zijn, gedurende de eerste drie maanden van dit jaar nagenoeg verdubbelde (thans ruim 63.000 ton).

De besprekingen in het Coördinatie Committee van de East West Trade te Parijs (Cocom) hebben nog niet tot definitieve voorstellen geleid.

Met het oog op mogelijke subversieve oogmerken zijn de voorgenomen uitbreidingen van Oost-Duitse handelsvertegenwoordigingen hier te lande in deserszijdse observatie betrokken.

Kennis werd genomen van de afwijking van het beroep van de N.V. Van Uden's Transportbureau tegen het besluit van de Amerikaanse Minister van Handel, waarbij deze firma in 1951, naar aanleiding van het bekende geval van doorvoer naar Hongarije van een boormachine, alle exportprivileges is ontzegd.

In onderzoek is nog of het bedrag van 234.000 Zw.frs., dat volgens een bericht in "De Waarheid" van medio Maart door communistisch China zou zijn overgemaakt aan het Wereldvakverbond voor hulp aan de Nederlandse slachtoffers van de watersnood reeds door de E.V.C. is ontvangen. In het Rampenfonds is -althans tot dusverre- nog geen bijdrage van deze herkomst gestort.

Financien C.P.N.

is gebleken, dat alle communistische uitgeverijen, drukkerijen en boekhandels, waaronder de C.V. Persorganen en de Stichting "Pegasus", grote exploitatieverliezen blijven opleveren. Ook de uitgifte van het dagblad "De Waarheid" leverde in 1951 een groot verlies op. Dank zij de financiële steun van partijleden en sympathisanten en de zeer lankmoedige houding van mogelijk geestverwante crediteuren, ontkomen de bedrijven nog aan liquidatie.

"Pegasus" trekt o.a. inkomsten uit de zorg voor doorzending van de Spaanse editie van de Kominformkrant naar Zuid-Amerika. In de periode Augustus 1952-Februari 1953 een remise van f. 37.410.- uit Boekarest.

Waarnemingen hebben geleid tot de ontdekking dat de reis van een delegatie van het A.N.J.V. op 19 Juni jl. per vliegtuig naar Moskou gefinancierd werd door een bank te Moskou via de Russische Ambassade.

PREVENTIEVE BEVEILIGING.

Op het gebied van de Overheidsbeveiliging werden slechts de gebruikelijke routinewerkzaamheden verricht. Zolang de beschikking over centrale richtlijnen blijft ontbreken, kan geen mogelijkheid worden verwacht om de onbevredigende stand deser beveiliging tot een hoger peil op te voeren

De beveiliging der Nato-documenten vertoonde eveneens in algemene zin een min of meer verontrustende achteruitgang.

Vermelding verdient dat het Nato Security Committee en het Nato Security Bureau hun werkzaamheden hebben aangevangen. Aan genoemd Bureau werden -op verzoek- naar aanleiding van het uitlekken van Nato-geheimen, inlichtingen verstrekt omtrent de in Nederland bestaande mogelijkheden van strafrechtelijk optreden ingeval van een dergelijk uitlekken.

In verslagperiode werden met een 17tal bedrijven, welke op de nominatie stonden om tegen sabotage te worden beveiligd, de eerste besprekingen gevoerd. Naar het zich laat aanzien zal in het algemeen de beveiliging van deze bedrijven binnen redelijke termijn tot een voldoende hoog peil kunnen worden opgevoerd.

Na de besprekingen met Burgemeesters inzake de beveiliging der elektriciteitsbedrijven, werd met een aantal gemeenten, t.w. Haarlem, Den Haag, Tilburg, Utrecht en Arnhem, contact opgenomen. De overige gemeenten nl. Amsterdam, Rotterdam, Nijmegen, Enschede, Groningen, Eindhoven, Zaanendam, Hilversum, Schiedam, Deventer en Heerlen zullen nog volgen. De vraag wat de centrale overheid op dit punt zal moeten verrichten vond evenwel nog geen beantwoording. Zolang zulke het geval blijft zal terzake geen noemenswaardige vooruitgang mogen worden verwacht

De studie welke bij het Directoraat Generaal van Scheepvaart is gewijd aan het probleem der havenbeveiliging heeft geresulteerd in een rapport, waarvan de inhoud in hoofdzaak overeenkomt met de terzake bij deze Dienst bestaande opvattingen. Als volgende stap wordt thans getracht tot een beleidsverdeling tussen de diverse -bij de havenbeveiliging

betrokken instanties- te komen. Inmiddels werd bezoek ontvangen van Britse deskundigen voor een nadere orienterende bespreking o.a. met de militairen en Verkeer en Waterstaat.

EXPLOITATIE BEDRIJFSLEVEN

Ook in de afgelopen maanden zijn, via de bestaande contacten, een aantal organisaties van werkgevers en werknemers op de hoogte gehouden van voor hen van belang zijnde gebeurtenissen.

In sommige gevallen kon aldus vóórinformatie gegeven worden omtrent door C.P.N. of E.V.C. beraamde plannen.

In andere gevallen werd het de organisaties van werknemers door bepaalde aanwijzingen mogelijk gemaakt maatregelen te nemen tegen infiltratiepogingen, van C.P.N.-zijde ondernomen.

Sedert het communistisch streven zich meer en meer richt op het bereiken van de massa, niet alleen in en door de E.V.C., doch ook en zelfs in het bijzonder in de bestaande, "doch reformistisch en reactionnair geleide", andere vakorganisaties, zijn maatregelen tegen infiltratie nog van meer belang geworden dan zij tevoren reeds waren.

Het contact met de pers is om bekende redenen beperkt gebleven tot beantwoording van enkele ter orientering van communistische activiteiten ontvangen vragen.

EXPLOITATIE BUITENLAND

Het contact met de Belgische dienst is ook ten nutte gemaakt voor de uitwisseling van gegevens omtrent rechts-extremistische ontwikkelingen.

Ook van de Engelse dienst werden omtrent de bedoelde organisatie nadere gegevens ontvangen, die tevens aanleiding gaven tot een meer systematische behandeling van de reeds ontvangen en nog te ontvangen inlichtingen terzake.

In verband met de vele congressen en bijeenkomsten van communistische organisaties in landen achter het IJzeren Gordijn handhaafde zich de Amerikaanse belangstelling voor buitenlandse reizigers naar deze bijeenkomsten. Talrijke (communistische) reizigers uit Centraal- en Zuid-Amerika passeerden ook in verslagperiode weer Schiphol. Ook de Engelse dienst is zich voor deze reizigers gaan interesseren.

Van de Deense dienst werden verschillende rapporten ontvangen over communistische congressen of bijeenkomsten in Denemarken.

Ook van de Franse dienst werden verschillende gegevens ontvangen over extremistische bijeenkomsten.

Ter bespreking van talrijke beleidskwesties werd door het Hoofd van de Dienst een bezoek gebracht aan Washington, waar met de leiding van het Central Intelligence Agency besprekingen plaats vonden.

De driemaandelijke bijeenkomst met de zusterdiensten van de landen aangesloten bij het Brussels Paet vond op 21 April jl. te Luxemburg plaats. Ter sprake kwamen o.a. de mogelijkheid het reizen van communisten naar landen der Westerse Unie en/of naar landen achter het IJzeren Gordijn te bemoeilijken, de communistische propaganda door middel van de film en de thans geldende wettelijke bepalingen met betrekking tot ongewenste vreemdelingen. De volgende bijeenkomst is bepaald op 7 Juli a.s.

De eerste bijeenkomst van de vertegenwoordigers van de veiligheidsdiensten van de landen aangesloten bij de NAVO vond op 23 Maart jl. te Parijs plaats; een werkprogramma voor de eerstkomende tijd werd vastgesteld. De eerstvolgende bijeenkomst is inmiddels vastgesteld op 9 Juli 1953.

Verschillende landen, waaronder Nederland, zonden inmiddels rapporten in over de communistische activiteit in hun landen. Verwacht mag worden, dat op de eerstvolgende bijeenkomst door enkele landen zal worden voorgesteld een permanent bureau in te stellen, dat zou kunnen dienen als een centrale voor het ontvangen en distribueren van inlichtingen omtrent personen, waarvan bekend is of die er van verdacht worden dat zij zich met subversieve activiteiten op internationaal niveau bezig houden.

OPLEIDING.

In afgelopen periode werden beëindigd drie cursussen aan lager inlichtingenpersoneel van de B.V.D., Rijks- en Gemeentepolitie, Marechaussee en beveiligingspersoneel van bedrijven (duur 10 cursusweken, verdeel over 10 maanden, totaal aantal cursisten 70). De resultaten van de examens waren bij het afsluiten van dit overzicht nog niet bekend.

Als uitvloeisel van de in het vorig verslag genoemde nieuwe cursusregeling voor het personeel van de B.V.D. en verbindingen werden twee zogenaamde basiscursussen gegeven aan B.V.D.-personeel. Deze cursussen kunnen beschouwd worden als algemeen vormend op het gebied van het inlichtingen- en veiligheidswerk en zijn de grondslag voor de speciale

cursussen. Het experiment mag over het geheel genomen geslaagd genoemd worden.

Om een zo groot mogelijk resultaat te bereiken worden de klassen klein gehouden (niet meer dan 20), terwijl in de stof de nodige afwisseling gebracht wordt (films, opstellen, discussie). Aan de eerste cursus werd deelgenomen door 20 cursisten (1 afwijzing); aan de tweede cursus door 15 cursisten (3 afwijzingen).

De eerste speciale cursus op het terrein van het operationele inlichtingenwerk werd gegeven. Hieraan werd deelgenomen door 16 cursisten van de B.V.D. Bij het examen werden er 5 afgewezen. Deze min of meer teleurstellende resultaten waren grotendeels te wijten aan het niet ernstig genoeg nemen van deze cursus. De deelnemers waren allen geslaagden van een basiscursus en meenden dat het zwaarste wel achter de rug zou zijn.

Een aanvang werd gemaakt met een nieuwe cursusregeling voor administratief en huishoudelijk personeel van de B.V.D. In de praktijk bleek hier te weinig aandacht aan besteed te worden. Aan 16 personeelsleden van de B.V.D. werd een cursus gegeven gedurende een halve week. Bij de daarop volgende test bleken er 3 onvoldoende op de hoogte te zijn.

De volgende speciale cursussen werden gegeven:

- a. Voor een aantal speciale B.V.D.-functionarissen.
- b. Voor enkele functionarissen van de politie te water van de Rijkspolitie.
- c. Voor de Rijkspolitie te Amsterdam.
- d. Voor leerlingen van het opleidingsinstituut van heger politiepersoneel te Hilversum.

Filmvoorstellingen werden gegeven voor Politie, P.T.T., K.L.M. en Strijdkrachten.

Centrale Documentatie.

Sinds 1 Juni van dit jaar is in de vacature welke ontstaan is door het vertrek van het vorig hoofd documentatie, voorzien.

ALGEMENE ZAKEN.

Personeel.

Het personeel is van 15 Maart tot 15 Juni j.l. toegenomen van 498 man tot 526 man. Deze toename van 28 man is hoofdzakelijk veroorzaakt door de aantreking van middelbaar en lager personeel.

Voor het overleg met het personeel van de Dienst over het ontwerp rangen- en salarisstelsel en de rechtspositieregeling is in de dienst een aantal delegaties gevormd, gebaseerd op de verschillende groepen van het personeel, welke thans bezig zijn de betreffende salarisvoorstellen in beschouwing te nemen.

Op zeer korte termijn zijn vragen en suggesties uit deze delegaties te verwachten, waarna besprekingen met de Dienstleiding kunnen volgen.

Zo mogelijk zal met een wellicht uit deze delegaties te vormen personeelskern alsdan het volledig schema nog in het overleg worden betrokken.

Van de zijde van de Dienstleiding wordt gestreefd naar een zo spoedig mogelijke afsluiting van het overleg.

Er is nog geen overzicht verkregen omtrent de aard en strekking van de bezwaren en suggesties, welke van de zijde van het personeel naar voren komen.

HUISVESTING.

Het huisvestingsprobleem heeft nog steeds geen oplossing gevonden. Zoals

bekendgesteld, doet dit probleem zich telkens weer opnieuw gevoelen bij de aankomst van elke nieuwe werkkraacht en bij de overweging van elk plan tot verbetering van de organisatie.

In verband met gebrek aan ruimte is het nog niet mogelijk gebleken om de nieuwe telefooncentrale, welke reeds is aangeschaft, te plaatsen.

Enige tijd geleden scheen de mogelijkheid te bestaan om, althans tijdelijk, de hand te leggen op de vanaf 1951 voor de B.V.D. bestemde percelen Prins Mauritslaan 1 en Stadhouderslaan 128, waarin momenteel de Republiek Indonesia is gehuisvest. Aanvankelijk werd in uitzicht gesteld, dat deze percelen beschikbaar zouden worden gesteld totdat enige tijd later het bericht volgde, dat de Republiek Indonesia deze gebouwen toch wenste aan te houden.

RADIO

Ook in de achterliggende periode van drie maanden werd regelmatig aandacht besteed aan in Nederland werkende clandestiene radiozenders.

Een negental clandestiene omroep- en reclamezenders kon worden opgespoord en in beslag genomen. In geen van deze gevallen is een politieke achtergrond geconstateerd.

6 Juli 1953.